

KADİM ŐİRİMİZİN İZİNDE
EDEBÎ SOHBETLER

ÖMER DEMİRBAĞ

EMRAH GÖKÇE

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2383
KÜLTÜR SERİSİ: 1238

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-999-2

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76 • 34718 Kadıköy-İstanbul
Tel: [0216] 546 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Baskı: Çınar Matbaacılık ve Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
İkitelli OSB Mahallesi Çevre Sosyal Tesisler Sokak
Çevre Sanayi Sitesi Sosyal Tesisler Nu: 3 İç Kapı Nu: 1B1
Başakşehir-İstanbul
Tel: [0212] 628 96 00
Sertifika Nu: 45103

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik
çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı
yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz
ve yayımlanamaz.

Ömer Demirbağ: 1959 Elaziz-Palu doğumludur. İlk, orta, lise öğrenimini Elaziz’de gördü ve 1978’de girdiği Elazığ Fırat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden 1982’de mezun oldu. Uzun dönem askerlik ve bir süre dersane öğretmenliği yaptıktan sonra 1988’de Van YYÜ Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak akademik hayata atıldı. *Dîvân Şiirinde Hz. Muhammed* (yüksek lisans), *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb* (doktora), *Kadı Burhânettin ve Şiiri*, *Süleyman Şâdî Dîvânı* adlı bilimsel kitaplarının yanı sıra, *Dîvân* adlı şiir kitabı ile çeşitli dergilerde yayımlanmış makaleleri ve gazel tarzında manzumeleri mevcuttur. Demirbağ ayrıca, televizyon kanallarında edebî sohbet programları düzenlemektedir. Halen, Van YYÜ Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmaktadır. Evli ve beş çocuk babasıdır.

Emrah Gökçe: Ankara’da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Ankara’da tamamladı. Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun oldu. “Mislî İsmâ’îl Hakkı ve Divanı” isimli teziyle yüksek lisansını, “20. Yüzyılda Yazılmış Divanların İncelenmesi” isimli teziyle de doktorasını tamamlayan yazar, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

MUKADDİME / 9

SOHBET / 11

İNSAN / 17

AHLAK / 35

HAYAT / 41

HÂL / 47

AŞK / 53

KULLUK / 61

SÖZ/SANAT/NA'T / 69

ÖLÜM / 79

DİVAN'DAN SEÇMELER / 85

MUKADDİME

Yapılan her hayırlı işin bir besmeleye ihtiyacı vardır. Allah'ın adını anarak başlamak işlerin en güzeli olsa gerek. Verdiği ve vermediği bütün nimetler için Allah'a hamdettikten sonra, iki cihan serveri Peygamber Efendimiz'e (s.a.v.) salât ve selâm ederiz.

Bilgiye ulaşmanın çok kolay olduğu zamanları idrak ediyoruz. Modern zamanın fırtınalarına maruz kalmış günümüz insanının kuru bilgidен ziyade muhabbete, uzun uzun izahlardan ziyade yolun kısaca tarif edilmesine ve her şeyden öte sohbetin iyileştirici gücüne ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz.

Üzerimizde Allah'ımızın sayısız nimeti var. Bu kitap, Rabbimizin bize meccanen verdiği nimetlere şükredebilmek gayesiyle hazırlandı. Ömer Demirbağ hocamız sağ olsunlar, bizi kırmayarak bu kitabın vücut bulmasına vesile oldu. Hocamızla insan, ahlak, hayat, hâl, aşk, kulluk, söz/sanat/na't ve ölüm konularında sohbet ettik. Kitabın sonuna da hocamızın şiirlerinden oluşan bir bölüm ekledik.

Bu sohbet kitabı, dileriz ki gönül yaralarımıza merhem olsun. Bizim maddi ve manevi hastalıklarımızı tedavi etsin. Bu naçizane eserin temel gayesi budur efendim.

Emrah Gökçe

03.09.2025 / 12 Rebiü'l-evvel 1447 / Mevlid Kandili

SOHBET

• **Hocam, sohbet deyince aklınızda neler çağrışıyor? Kültürümüzde sohbetin ehemmiyeti nedir? Niye bunun üzerine çok fazla duruluyor? Sohbetin ehemmiyeti hakkında birkaç kelâm lütfeder misiniz bizim için?**

Efendim, son zamanlarda muhabbet kelimesi sohbetin yerine kullanılır oldu. Aslında bu bir anlatım bozukluğudur. Muhabbet, sevmek demek. Sohbet, başka bir şeydir. Sohbet insan olmanın son haddidir, diyebilirim. İnsanlığın en ileri mertebesi... Ondan daha ötesi yok. Sohbet bu. Nitekim en büyük insan olan, son peygamberin etrafındakilere sahabi deniyor. Müslüman denilmiyor, mümin denilmiyor, cihad edenler, zikredenler, ilimle uğraşanlar denilmiyor. Ne deniyor? Onunla (s.a.v.) sohbet edenler. Bu zatların erdiği en büyük devlet bizzat fiziki olarak Allah'ın son elçisini (s.a.v.) görmek, ona muhatap olmak, onunla konuşmak, ondan cevap almak... Böyle bir devlete ermişler bu zatlar. Çalışmakla elde edilebilecek bir şey değil. Mucizenin derecesine bakın ki 14 küsur asır önce, hatta 15 oldu neredeyse, kız çocuklarını diri diri gömmenin onur sayıldığı ve insanların buna teşvik edildiği, asalet sayıldığı karanlık, cahilane bir dönemde Allah'ın elçisi (s.a.v.) yetişiyor. O güneş doğar doğmaz bu kadar karanlık bir topluluktan Ebubekirler, Ömerler, Osmanlar yetişiyor. Bu kadar imkânsız bir dönemde, mekânda, zamanda, zeminde ve şartlarda, bu kadar harika insanların yetişmesine vesile olan tek şey sohbettir. Sohbet böyledir. Bir anda kömürü elmasa çevirebilir. Hele hele tasavvufta şu vardır. 40 sene zikirle elde edemeyeceğiniz bir makamı ve hâli tek bir sohbetle elde edersiniz. Allah'ın sevgili kuluyla göz göze gelerek ettiğiniz bir sohbet size 40 senede elde edemeyeceğiniz hâli kazandırabilir. İrşad demektir, sohbet. Zikirle, ibadetle sevap kazanırsınız. Bunlarla cennete gidersiniz inşallah. Ama sohbetle Allah'a gidiliyor.

*Yürü kim devrân senindir bu gece
Sohbet-i Sübhân senindir bu gece
(Süleyman Çelebi)*

İNSAN

• *Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen*
(Şeyh Gâlib)

Bu beyit ekseninde bakacak olursak insanın hakikati noktasında neler söylemek istersiniz, hocam? İnsanın hakikati nasıl anlaşılır?

Efendim bu beyit, insanın ustasından haber veriyor. İnsanı ustasına göre değerlendirirseniz, insan yüce bir varlık. Ebu Cehil bile. Yaradılışı insan; yaratan, mükemmel halk etmiş onu. Ebu Cehil bile. Niye? Usta ona çok mükemmel bir suret vermiş, yoktan var etmiş, kusursuz yaratmış, tamam. Ama insan öyle bir şey ki yükseliş ve düşüş noktaları bu kadar uzak olan ikinci bir varlığı Cenab-ı Allah halk etmedi. Yüceldiği zaman miraca, düştüğü zaman “belhum adal”a... Çok açık. İşte bu iki düşüş ve yükseliş noktaları arasındaki iniş çıkışlarımız bizim imtihanımız. Bu dünya hayatında işte bunu yapıyoruz. Bizim imtihanımız. İnsan... Bütün âlemleri, Allahu Teâlâ'nın yarattığı her şeyi bir kaside gibi tahayyül ediniz. Kasidenin en güzel beyti beytü'l-kasîd. İnsan, beytü'l-kasîddir. Allah'ın en mükemmel eseridir. “İncire, zeytine, Tur-i Sina'ya ve Mekke'ye yemin olsun ki insanı en güzel bir kıvamda halk ettim.”, diyor âyette. “Ah-sen-i takvim” diyor. Takvim kelimesini kullanması bambaşka bir mucizedir. Bakın, en güzel biçimde demiyor. En güzel hâlde, en güzel şekilde demiyor. Takvim yani kıvam, oran... Son yüzyılda yeni keşfedildi ki bir kromozom fazla olduğu zaman sendrom oluyor. Takvim kelimesi de çok bilinen bir kelime değil. Mutlak kusursuzluk hâli... İnsanın ne bir santim ilerisi ne de gerisi var. Mutlak kusursuzluk hâli... İnsan bu; bu kadar mükemmel, harika yaratılışıyla... İkinci âyet, ondan sonra gelen âyet: “Esfel-i sâfilîne indirdim.” Bu kadar güzel, bu kadar harika ama “Aşağuların aşağısına indirdim onu.” diyor. Bu kadar güzel yaratılmışsın, zindana indirilmişsin. İnsan bu işte. Böyle olunca da herkes -iman etsin etmesin, ne olursa olsun farkında olmadan aslında geldiği yeri özler. Aslî vatanı özler. Âyette ne diyor? “Bana döndürüleceksiniz.” Bakın, “Bana geleceksiniz.” demiyor ha. “Döndürüleceksiniz.” diyor. Bu âyet müthiş bir şey. İnsan, geldiği yere döner. İnsan bu işte; insan, bunun farkına varandır.

AHLAK

- Hocam müsaadenizle ahlak bahsine geçelim. Alvarlı Efe Hazretleri aşağıdaki muazzam şiiri kaleme alıyor. Bu şiirin özellikle mütekerrir mısralarında bahsi geçen hususun derinliği hakkında bizlere neler söylemek istersiniz?

*Hazer kıl kırma kalbin kimsenin cânını incitme
Esîr-i gurbet-i nâlân olan insânı incitme
Tarîk-i aşkda bî-çâre-i hicrânı incitme
Sabır kıl her belâyâ hâne-i Rahmân'ı incitme
Felekde hâsılı insân isen bir cânı incitme
Günâhkâr olma fahr-i âlem-i zî-şâmı incitme*

*Elin çek meyl-i dünyâdan eğer âşık isen yâre
Muhabbet cânını nûş et asıl Mansûr gibi dâre
Misâfirsin felek bâğında bendin salma efkâre
Düşersin bir belâyâ sabrı kıl Mevlâ verir çâre
Felekde hâsılı insân isen bir cânı incitme
Günâhkâr olma fahr-i âlem-i zî-şâmı incitme*

*Bulaşma çirk-i dünyâyâ vücûdun pâk ü tâhirken
Güvenme mâl ü mülk ü mansıbın efnâsı zâhirken
Nic'oldu mâli Kârûn'un felek bâğında vâfirken
Nedir bu sendeki etvâr-ı derd gönlün misâfirken
Felekde hâsılı insân isen bir cânı incitme
Günâhkâr olma fahr-i âlem-i zî-şâmı incitme*

*Hasîslikden elin çek sen cömerd ol kân-ı ihsân ol
Konuşma câhil-i nâdân ile gel ehl-i irfân ol
Hakîr ol âlem-i zâhirde sen ma'nâda sultân ol
Karıncanın dahi hâlin gözet dehre Süleymân ol
Felekde hâsılı insân isen bir cânı incitme
Günâhkâr olma fahr-i âlem-i zî-şâmı incitme*

*Ben insânım diyen insâna düşmez şâd u handânlık
Düşen bî-çareyi kaldırmadır âlemde insânlık
Hakikat ehlinin hâlidurur dâ'im perîşânlık*

HAYAT

• Nereye?

*Nereden kaynıyor hayat ırmağı
Bu durmaz karanlık akış nereye
Annem mi açılan mezar kucağı
Ebedî geceden bakış nereye*

*Mechûl bir yolcuyum bu son akşamda
Ümit nurum söndü siyah bir camda
Evim, çocuklarım, gözüm arkamda
Ahbaplar bu itiş kakış nereye*

*Gönlümde yıldız yok gözümde ışık
Emelle rüyalar karmakarışık
İmanım neredesin gel karşıma çık
Bu derin girişten çıkış nereye*

*Artık ne mavilik ne pembe bahar
Ne mehtap ne sahil ne sandal hep kar
Söyleyin benimle uçan ey kuşlar
O yazlık dünyadan bu kış nereye*

*Birkaç rekât namaz zekât oruç hac
Dualarım gibi kabule muhtaç
Şeref son nefeste edince mi'râc
Semalardan koşturdu alkış nereye*

Klâsik şiirimizin 20. asırdaki mühim temsilcilerinden ve İstanbul müftülerinden, divan sahibi merhum Abdurrahman Şeref Güzel-yazıcı “Nereye?” başlıklı şiirinde hayatı özetliyor gibi. Hakikaten hocam, insan nereye doğru gidiyor sizce?

Mülk Suresi’nde Allahu Teâlâ diyor ki “Hayatı ve ölümü en güzel amel ortaya çıksın diye yarattık.” Demek ki hayat da yaratılan bir şey. Ölüm de halk edilen bir şey. İkisi de Allah tarafından yaratılmıştır. Bir büyük zat bana demişti ki “Allah’ı, Allah gibi sev. Bütün

HÂL

• **Hocam, eskilerin çok iyi bildiği ama biz gençlerin hakikatini çok da fazla bilmediği iki mefhum var: “Meczuþluk” ve “delilik”. Bu iki hâli bizler tam olarak bilemiyoruz. Bu hususta bizleri aydınlatabilir misiniz?**

Efendim, tasavvuf büyüklerine göre meczup; yarı yolda kalan, eksik, nakıs demektir. Yani belli bir makama girmiş, oradan çıkamıyor. Çıkamayınca da aklı, fikri, iradesi gitmiş elinden. Orada kaynamış kalmış, erimiş. Mürşidi güçlü olursa çıkarır onu oradan. Ama o da mürşidine teslim olursa... Mesela o kadar aşkı övdük ya, aşk makamını, aslında geri bir makamdır. Son makam, rıza ve kulluktur. Aşk da geride kalacak. Son makam, Allah Resûlü'nün (s.a.v.) makamı, rıza ve kulluk. Allah seni kul olasın diye yarattı. Aşk ona gelen yolda duraklardan sadece biridir. O durak çok tatlı, çok yakıcı olduğu için girenler çıkmak istemiyor. İnsan Allah'tan başka ne isterse onunla cezalandırılır. Bu hâlde kalmak isteyene, “Haydi, kal orada.” deniyor. Büyükler için geride kalan bir mesele. Bizim için ise çok ileride. Gençliğimde Yûnus Emre'yi gizli gizli okur, ağlardım. Kimse de bilmiyor sanırdım. Bir zat bana hiç münasebet yokken dedi ki, “O senin Yûnus'un var ya, o aşkta kaldı. Onun için o kadar çok konuşuyor. Lezzeti çok. Bak, oğlum, Tapduk'tan çıt çıkıyor mu? Ne varsa ondadır.” dedi. Çünkü o, geçmiş oraları.

• **Hocam, âşıkla ârifin farkı nedir?**

Ârife sır verilmiştir. Ârif susacak. Âşığa aşk verilmiştir, o konuşacak. Her ikisinin durumu bu.

• **Meczuþluktan devam edelim, müsaadenizle.**

Meczup, herhangi bir makama gelince o makamın lezzetinden dolayı amacını unutan ve bu yüzden cezalandırılan kişi demektir ehl-i Hak nazarında. Yoksa biz onlara bir şey diyemeyiz. Bizden çok ileride meczuplar. İnsan-ı kâmil olma yolunda bizden öndedirler onlar. Ya

AŞK

• *Cinâmî hîçe satmaktır adı aşk*
Döküp varlığı gitmektir adı aşk

Elinde sükkeri ayruğa sunup
Ağuyu kendi yutmaktır adı aşk

Belâ yağmur gibi gökden yağarsa
Başını ana tutmaktır adı aşk

Bu âlem sanki oddan bir denizdir
Ana kendini atmaktır adı aşk

Var Eşrefoğlu Rûmî bil hakikat
Vücûdu fânî itmektir adı aşk
(Eşrefoğlu Rûmî)

Derd ü mihnetdir belâdır adı aşk
Bir marazdır ibtilâdır adı aşk

Andadır râz-ı adem sırr-ı vücûd
Hîçdir yokdur bekâdır adı aşk

Eylemektir kendüyi mahz-ı recâ
Cümleden kat'-ı recâdır adı aşk

Cân u cânândan müberrâ muttasıl
Bir bilinmez müdde'âdır adı aşk

Şimdi Gâlib bir şeh-i âlî-cenâb
Gönlümüzle âşinâdır adı aşk
(Şeyh Gâlib)

Eşrefoğlu Rûmî ve Şeyh Gâlib hazretlerinin şiirlerinden yola çıkacak olursak aşkın, muhabbetin, sevginin ilk adımının kendinden vazgeçmek, fedakârlık, diğerkâmlık olduğunu görüyoruz. Haki-

KULLUK

• Cûşa gelir dađ ile tař feryâd eder vakt-i seher
Her nesneyi kaplar telâş feryâd eder vakt-i seher

Ol demde gül handân olur bülbül görüp nâlân olur
Her ehl-i dil şâdân olur feryâd eder vakt-i seher

Ol demde diller zâr eder dilber arz-ı dîdâr eder
Her cân özün izhâr eder feryâd eder vakt-i seher

Ol demde eřcâr u nebât tâze bulurlar hep hayât
Ol demde cümle mümkinât feryâd eder vakt-i seher

Çađlar akar âb-ı revân yüz yere kor eyler figân
Ol demde zerrât-ı cihân feryâd eder vakt-i seher

Ol demde ins ile melek raksa gelir çarh-ı felek
Hû hû deyu suda semek feryâd eder vakt-i seher

Ol demde Zât-ı Kibriyâ âşıklara eyler salâ
Olan bu sırra âşinâ feryâd eder vakt-i seher

Hulûsî âşıkısan eğer dur yatma gel vakt-i seher
Bak gör ki âlem ser-te-ser feryâd eder vakt-i seher

Son dönem Nakşibendiyye büyüklerinden Osman Hulûsî-i Dâ-
rendevî Hazretleri bu şiirinde tecellî fiyuzatının, insana seher
vakitlerinde geldiđini anlatıyor uzun uzun. Seher vakti neden bu
kadar kıymetli hocam? Sair zamanlardan farkı nedir?

Sabah namazı şahitli namazdır. Bir başka şair şöyle söylüyor:

Seherlerde eser båd-ı tecelli
Açılır gonca-i ihsân-ı külli

Gül ne zaman açar? Seher vakti. Gülün açılışını seyretmek için bül-
bül sabaha kadar bekler. O sırada uykuya dalar. Bir bakar ki güneş

SÖZ/SANAT/NA'T

• *Gönül nûr-i cemâlinden habîbim bir ziyâ ister
Gözüm hâk-i rehinden ey tabîbim tûtiyâ ister*

*Safâ-yı sîneme zulmet veren jeng-i günâhımdır
Amân ey kân-ı ihsân zulmet-i kalbim cilâ ister*

*Yetiş imdâda ey şâh-ı risâlet rûz-i mahşerde
Ki derd-i bî-devâ-yı ma'siyet senden şifâ ister*

*Ne âb-ı dîdeden râhat ne âh-ı sîneden imdâd
Benim bâr-ı günâhım lutf-ı şâh-ı enbiyâ ister*

*Sarıldım dâmen-i ihsânına ey şâfi'-i ümmet
Dahîlek yâ Muhammed hasta cânım bir devâ ister*

*Gül-i ruhsârına meftûn olanlar şübhesiz sensiz
Ne mülk ü mâl ü câh ister ne de zevk u safâ ister*

*N'ola bir kerre şâd olsun cemâl-i bâ-kemâlinle
Ki kemter bendeniz Es'ad sana olmak fedâ ister*

Son dönem Nakşibendiyye büyüklerinden Es'ad-ı Erbilî Hazretleri yukarıda okuduğumuz na't-ı şerîfi kaleme alıyor. Kültürümüzde na'tın yeri nedir desem bizim için neler söylersiniz?

Güzelin olduğu yerde şiir kaçınılmazdır. Allah Resûlü'nü (s.a.v.) konu eden her şiir na'ttır. İster gazel olsun ister günümüzün en serbest, popüler şiiri olsun mademki Resûlullah'ı (s.a.v.) konu etmiş, ona biz na't diyoruz. Şekli değişebilir ama kendisi na'ttır. Dünyada kendisine en çok şiir yazılan, övgü sunulan başka bir insan yoktur. Günümüzde de bu gelenek devam ediyor. Kıyamete kadar devam edecek inşallah. Zaten adı Muhammed. Övülen demek. Günümüzde bazı oluş bitişlerden ötürü edebî kültürel geleneğimizden mahrum kalmamız ve na't kültürünün olmamasından kaynaklanan vitamin-sizlik yüzünden birtakım edeb eksikliklerine rastlıyorum. Dinî yayınlara ağırlık veren kanallardan birinde dinledim -dinlemez olay-

ÖLÜM

• **Yûnus Emre Hazretleri;**

**Âşık öldü deyu salâ verirler
Ölen hayvân durur âşıklar ölmez**

buyuruyor. Peki, âşıklar neden ölmezler? Bu bize neyi ifade ediyor?

Niye ölmez? Yûnus cevap versin:

*Boyanmışım rengine solmazam artık
Âşıkım âşıkım ölmezem artık*

Yûnus kime âşık? Ona âşık olana ölüm yaraşır mı? Ona âşık olanı, Allah toprak altında bırakır mı? Kul iken kula yakıştırmayız değil mi, böyle bir vefasızlığı? Allah bunu yapar mı hiç?

Zaten ölüm ancak aşkla aşılır. Başka herkes ölümden korkar. Dikkat şehit, akıl gittiği için... Akıl, ayak bağı. Bırak onu sen. Şehit niye bu kadar üstündür? Canı feda ediyor değil mi? Bu ancak aşkla olur. Yoksa başka türlü, öyle lafla falan olmaz. Kendini zorlamakla olur. İnsan kendini zorlaya zorlaya ölür mü hiç? İmkân yok.

• **Aşk, vuslat ve ölüm ilişkisini Ercişli Emrah'ın şu dörtlüğü bağlamında değerlendirir misiniz?**

**İtibar olmazmış yüze gülene
Canım kurban olsun kadir bilene
Kefen yetişmemiş garib ölene
Meğer yârın yazmasına saralar**

Şehitlere kefen yok, biliyorsunuz. Tabii burada işin içine biraz da beşerî aşk karışmış. Şehit olan elbisesiyle gömülür. Hatta şartı şudur, ilk darbeye şehit olmuşsa kefen yok. Üzerinden bir namaz vakti geçmiş, öyle vefat etmişse kefen var. Onun ölçüsü vardır. Hiç kefeni olmayanı düşün. Mehmed Âkif ne diyor? “Düşün altındaki binlerce

**DİVAN'DAN
SEÇMELER**

Tevhîd

Bî-nefes ârif eğilmiş kalbe Allâh bir diyor
Parmağın tesbih vurur her darbe Allâh bir diyor

Âlem avcun içre kurbân olduğum tevhid çeken
Habbe Allâh bir diyor hem kubbe Allâh bir diyor

Mustafâ'nın aşkı'çün yâ Rabbenâ görsün gözüm
Tâ ebed kalbim yönelmiş Rabb'e Allâh bir diyor

Yön yok olmuş yol silinmiş birlik olmuş her cihet
Zerreden âfâka her bir şûbe Allâh bir diyor

Mekke Yesrib Sevr ü Hîrâ hem Arâfât hem Uhûd
Hem Safâ hem Merve Zemzem Kâ'be Allâh bir diyor

İnleyiştir bir diyor bin zulmün altından Bilâl
Kükreyiştir Hamza girmiş harbe Allâh bir diyor

Birliğin îlânıdır târih dokur bin nakş ile
Her ocak her hânîkâh her türbe Allâh bir diyor

Bir diyor meydân-ı âlem âşikârdır âşikâr
Bir diyor hem izbelerden izbe Allâh bir diyor

Bir tecellîdir ki birlik mahvolur ânında şirk
Bir bakarsın put ve haç pür-cezbe Allâh bir diyor

Bahşeder bir hâl ki tevhîd Kays Leylâ'dan geçer
Âşîkân kılmakta cânın hîbe Allâh bir diyor

Lutfet Allâh'ım Kirâmen Kâtîbîn yazsın beni
Mâsivâdan eylemiştir tövbe Allâh bir diyor